

UNIVERSITY
OF OSLO

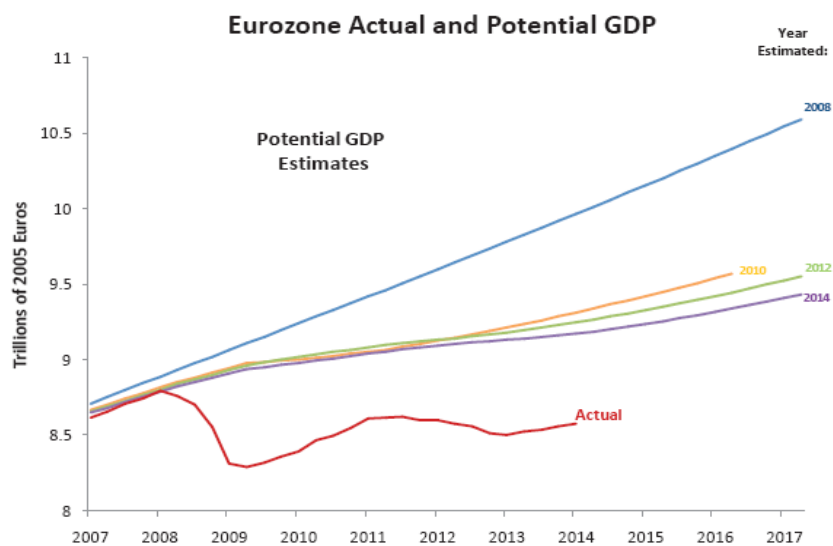
Usikkerhet og robusthet i norsk økonomi

8 desember 2014
Steinar Holden
Økonomisk institutt, UiO
<http://folk.uio.no/sholden/>

UNIVERSITY
OF OSLO

Utviklingen kan ta en uventet retning

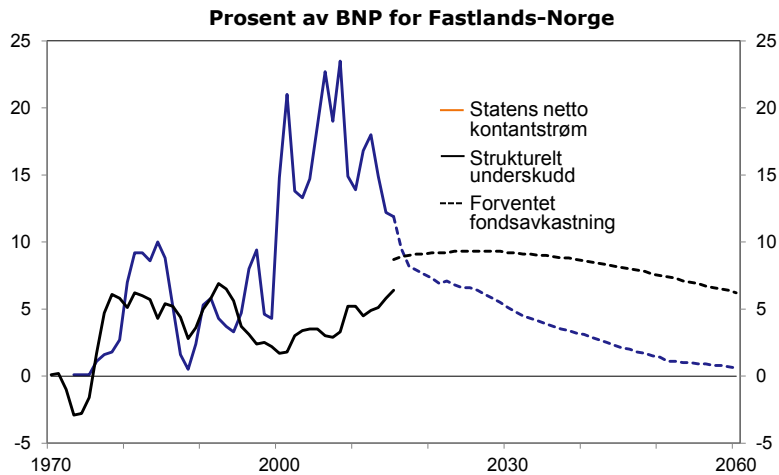

Kilder: Summers, 2014

UNIVERSITY OF OSLO

Fondskonstruksjonen skjermer offentlige budsjetter fra svingende oljepriser

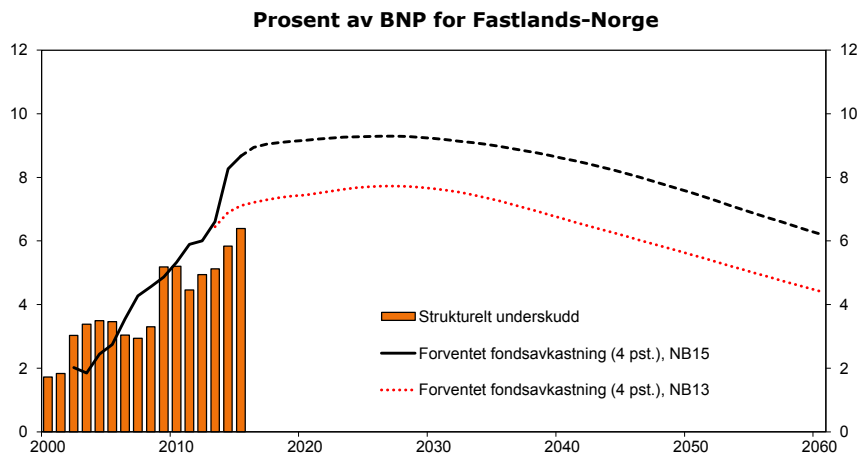

Kilder: Nasjonalbudsjettet 2015

UNIVERSITY OF OSLO

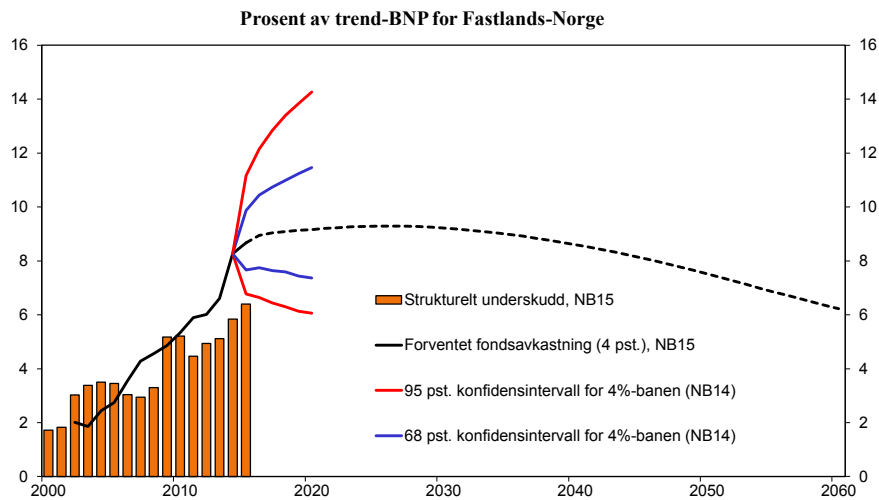
4-prosentbanen kan raskt endres

Kilder: Nasjonalbudsjettet 2014 og Nasjonalbudsjettet 2015

Usikkerheten om fondets framtidige verdi er stor

Kilder: Nasjonalbudsjettet 2014 og Nasjonalbudsjettet 2015

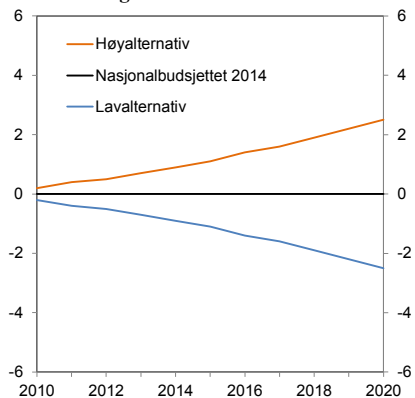
Skatteinntekten fra fastlands-økonomien er usikker

Betydningen av tre ulike baner for sysselsettingen fram til 2020 (NB14)

- Referanseforløp: gjennomsnittlig årlig vekst på rundt 1 pst.
- Lav: Nullvekst i sysselsettingen fra 2014 til 2020, slik vi hadde fra 1987 til 1995
- Høy: 2 pst. årlig vekst

Gir svært ulike anslag for strukturelle skatter, også for tidligere år

Underliggende skatteinntekter ved ulike forutsetninger om sysselsettingen. Avvik fra referanseforløpet. Prosent av trend-BNP for Fastlands-Norge.

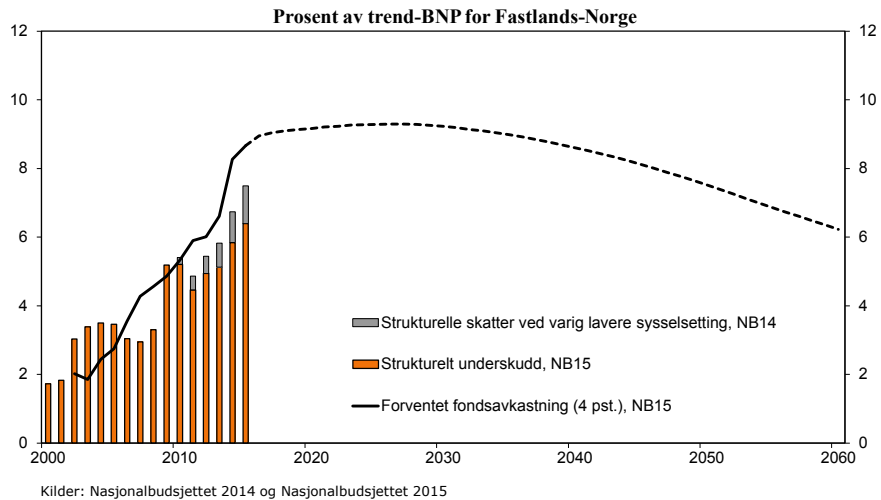

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2014

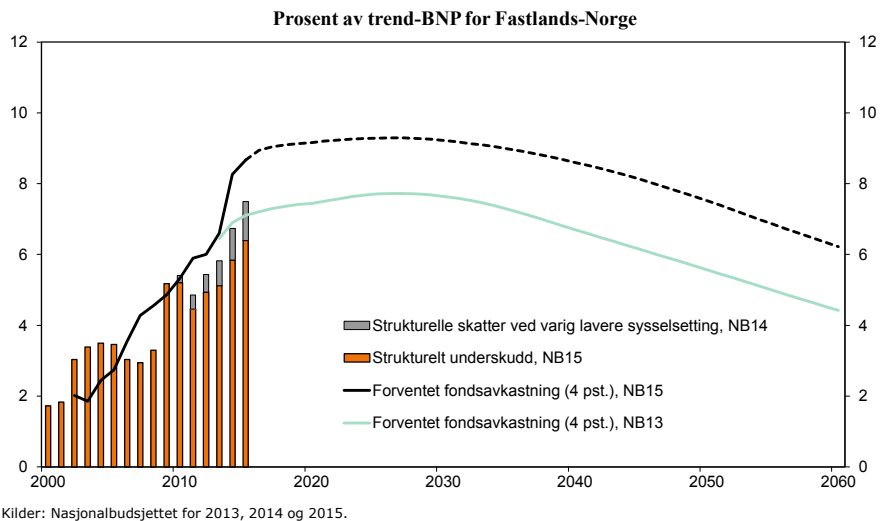
UNIVERSITY OF OSLO

Et langvarig og kraftig tilbake- slag vil endre vår vurdering av finanspolitikken

UNIVERSITY OF OSLO

Et langvarig og kraftig tilbake- slag vil endre vår vurdering av finanspolitikken

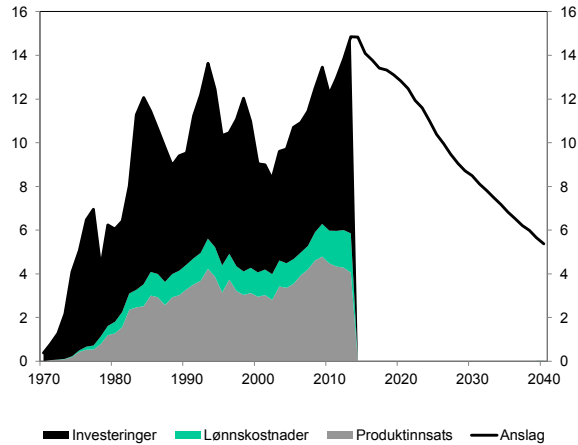

UNIVERSITY OF OSLO

Sterke impulser fra petroleumsvirksomheten

Etterspørsel fra petroleumssektoren
Prosent av BNP Fastlands-Norge

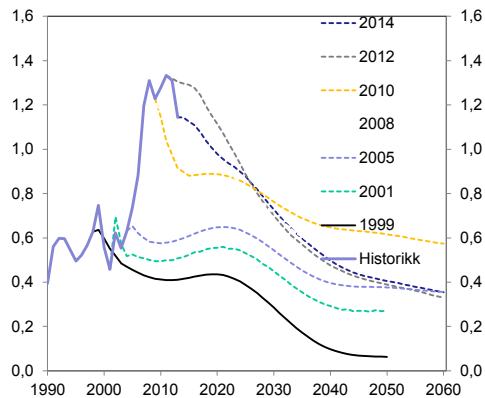
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Finansdepartementet

UNIVERSITY OF OSLO

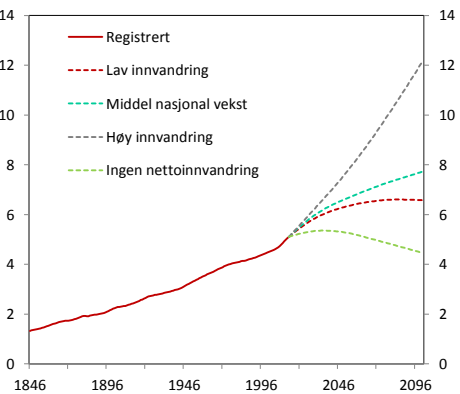
Betydelig usikkerhet om befolkningsutviklingen

Prosentvis årlig befolkningsvekst i middelalternativet i befolkningsframskrivninger fra ulike år

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Folketallet i Norge. Registrert 1850-2013 og framskrevet 2014-2100.
Millioner mennesker

UNIVERSITY
OF OSLO

Befolkningsvekst og investerings- behov - et regneeksempel

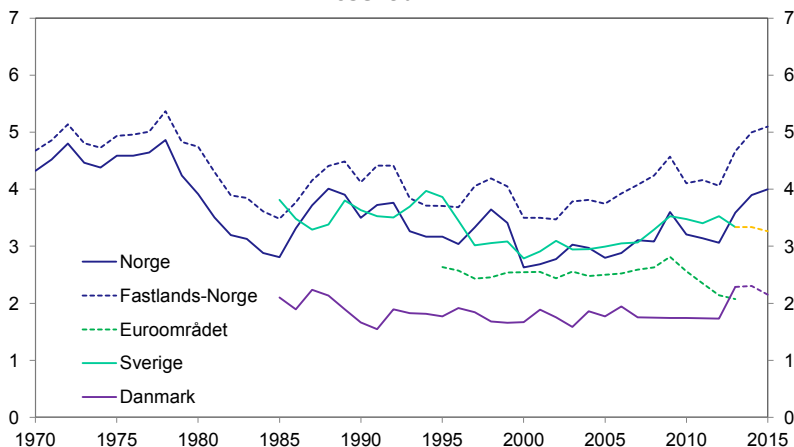
- Realkapitalen (bygninger, veier, maskiner, osv) er gjerne 3 ganger verdien av BNP
  - Norge 2013: BNP 3000 mrd, realkapital 8700 mrd
- Økt befolkning og sysselsetting med 1%
  - => ekstra økning i BNP med 1%
  - => behov for 1% økt realkapital (87 mrd)
  - => tilsvarer 3% av BNP
- På kort sikt er virkningen på etterspørselen i stor grad forventningsdrevet – kan bli større eller mindre enn «steady state» – effekt
- Høyere investeringsrate gir større potensiale for nedgang i samlet etterspørsel => kan bli mer ustabil

UNIVERSITY
OF OSLO

Høyt nivå på bruttoinvesteringene i offentlig forvaltning

Offentlig forvaltnings bruttoinvesteringer i realkapital.
Prosent av BNP

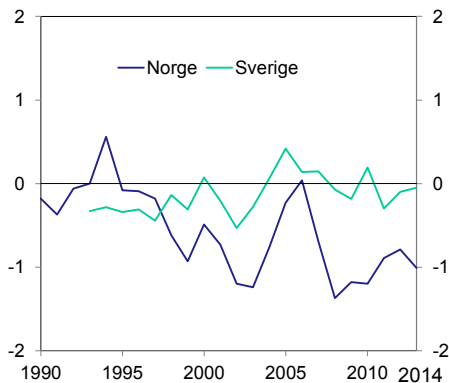

Kilder: Nasjonalbudsjettet 2014/5 og Statistisk sentralbyrå

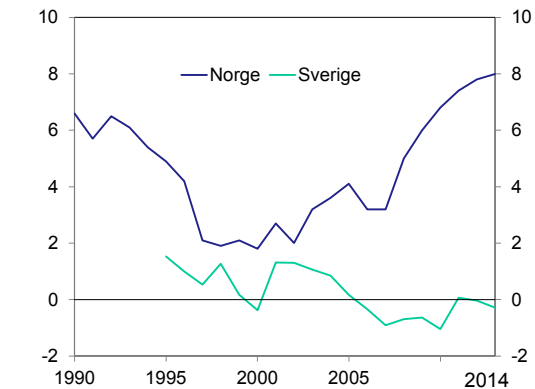

Rask vekst i nettogjelden i kommunesektoren

A. Nettofinansinvesteringer i kommune-
forvaltningen. Prosent av BNP¹

B. Nettogjeld i kommuneforvaltningen.
Prosent av BNP¹

Kilde: Nasjonalbudsjettet 2015

Oppsummering

- Offentlige finanser robuste nå
- Økt bruk av avkastning fra SPU gir økt sårbarhet
- Redusert petroleumsvirksomhet vil gi negative impulser i lang tid framover – gunstig om dette i noen grad kan motvirkes ved økt bruk av avkastning fra SPU
- Befolkningsvekst gir betydelige investeringsbehov
- Høyere investeringsrater kan innebære økt makroøkonomisk ustabilitet